

Thema: gelovig flexibel zijn (n.a.v. Psalm 92:15)

Volk van God, geliefde broer of zus van Jezus Christus,
welkome gast, luisteraar thuis,

[dia1] *Oud worden wil iedereen, oud zijn haast niemand.* Dat hoor je geregeld.

En het geeft de spagaat aan waar vooral ouderen mee zitten.

We doen er alles aan om mensen zo oud mogelijk te laten worden – en laten we ons gelukkig prijzen met al die geweldig goede medische en sociale voorzieningen die er in ons land zijn.

En mensen *worden* ook steeds ouder. Op dit moment wonen er rond de 3½ miljoen mensen van 55 jaar en ouder in Nederland. Het is de verwachting dat dit aantal over 25 jaar bijna zal zijn verdubbeld.

[dia2] Oud worden – mensen vinden het mooi als je naar hun leeftijd raadt en te laag zit. *Ik ben al 85! Zeggen ze dan. Zou je niet zeggen, nee eerlijk niet.* Ik zie heel veel krasse ouderen, en ik ben er soms jaloers op wat ze allemaal nog kunnen.

Vroeger waren mensen vroeg oud. [dia3] Dat kwam door het leven: dat was vaak hard, het was aanpoten. En van een ARBO had nog nooit iemand gehoord. Heel wat ruggen, oren en benen zijn daardoor vernield.

Als ik aan mijn opa's en oma's denk, dat waren echt oude mensen. Dat kwam ook door hoe ze eruit zagen. Want als ik terugreken hoe oud ze toen waren, dan waren ze helemaal niet zo oud.

En daar kom je dan bij de spagaat: haast niemand wil oud zijn. **We doen er niet alleen alles aan om zo oud mogelijk te worden, we doen er ook alles aan om zo lang mogelijk jong te zijn.**

Typische opa- en omaschoenen en kleren en kapsels zijn er eigenlijk niet meer. Iedereen wil er jeugdig uit zien, en we smeren alle rimpels en vlekken en grijze haren onder een dikke laag vernis. Want oud zijn – dat wil je niet.

[dia4] Oud zijn – dat is een last. Dan ben je uitgerangeerd. Dan tel je niet meer mee. Dan ziet niemand je meer staan, heeft niemand je meer nodig, dan kost je alleen nog maar geld...

Oud zijn – dan word je opgeborgen in een bejaardentehuis, en dan kom je op een kamertje van 2 bij 2, achter de geraniums. Waar de zusters wel heel goed voor je zorgen, en je elke dag je natje en je droogje krijgt, maar waar het verder wel heel stil is en eenzaam, en de klok de uren moeizaam weg tikt.

Oud worden – dan doet alles pijn. De botten. De spieren. De benen willen niet meer mee. De handen trillen. Je kunt alleen nog achter een rollator vooruit komen, komt uiteindelijk in een rolstoel terecht die door een ander geduwd moet worden. Geholpen worden bij het wassen, het aankleden, het eten, het drinken, het naar de wc gaan, het uitkleden, het naar bed gaan. En dat is je dag dan ook wel zo ongeveer. En dan mag je nog hopen en bidden dat je *verstandelijk* alles op een rijtje houdt...

En de enige die onderhand nog tegen je praat is de televisie, die knetterhard staat omdat je 'm anders niet kunt verstaan, maar die verder absoluut niet interessant is.

Moet je even indenken: een hele dag lang niemand zien of niemand spreken...

Inderdaad: wie wil er dan nog oud zijn?!

[dia5] De tragedie van het ouder *worden* is dat je op een gegeven moment ook oud *bent*.

Dat kunt u heel lang wegstoppen en camoufleren, uiteindelijk zult u toch moeten erkennen: ja, ik ben oud. En ja, ik kan niet alles meer.

En dat doet pijn. Dat kan heel moeilijk zijn. Een worsteling het te aanvaarden. Huil er gerust om. En ga er mee naar God de Vader, leg uw nood, uw eenzaamheid, uw niet meer kunnen, uw machteloosheid en verdriet aan Hem voor – Hij is er altijd.

De tragiek van het oud zijn *in Nederland* is daarbij dat u tijd en cultuur ook nog 's tegen hebt. [dia6] Kijk je naar de tijd en het land van de bijbel, dan zie je daar heel iets anders: daar ben je niet uitgerangeerd als je oud bent, daar doe je er juist toe als je oud bent. *Old is beautiful*, zeggen ze daar. Het is een zegen om oud te zijn. Ouderen zijn daar respectvolle mensen waar je ontzag voor hebt, naar wie je luistert, die iets in te brengen hebben: levenswijsheid, ervaring. Het beroerde is, dat we tegenwoordig in onze cultuur alleen nog inzoomen op het eerste van Spreuken 20:29 [dia7] *der jongelingen sieraad is hun kracht...* En het laatste vergeten: [dia8] *...der ouderen heerlijkheid is hun grijsheid.* *Ik heb eerbied voor jouw grijze haren...* - waar merk je dat nog? Ook dat liedje heeft z'n tijd gehad. Voor ouderen opstaan in bus of trein? Ze zitten met die domme oordoppen van ze wazig voor zich uit te staren en zien je niet eens meer staan!

Ik overdrijf natuurlijk. Want er zijn ook jongelui die wel opstaan. En er zijn ook tachtigjarigen die nog een computercursus volgen om met hun kleinkinderen te kunnen mailen en skypeen. [dia9] En wat kun je genieten van je pensioen: eindelijk hoeft al dat zware werken niet meer. En je trekt er heerlijk opuit met de caravan, om dat te doen wat je altijd al graag wilde. En wat een zegen is het als je kinderen en kleinkinderen hebt en soms zelfs achterkleinkinderen. Maar 't is wel dubbel. Want hoe vaak heb ik niet gehoord: *kleine kinderen kleine zorgen, grote kinderen grote zorgen*?! En wat verandert er veel in de samenleving - dingen waar je vroeger nog nooit van had gehoord, zijn nu heel normaal. En wat vroeger gewoon en vertrouwd was, is nu ouderwets en passé. In de kerk is het niet anders, al die veranderingen...

En kijk, dan is het risico, dat je in je eigen wereldje gaat leven. Aantrekkelijk, want je houdt het oude vertrouwde vast. En logisch, want je wordt er door onze samenleving haast toe gedwongen. Alleen, dan kom je wel steeds meer op een eilandje te leven, isoleer je je nog verder, wordt je invloed nog geringer. En raak je ook ver vandaan bij de boodschap van de tekst van deze dienst, Psalm 92:15 [dia10] *...zij zullen in de ouderdom nog vrucht dragen, fris en groen zullen zij zijn...*

Over wie gaat het daar? Over de rechtvaardige (vers 13).

Maar wie/wat is een rechtvaardige?

Daar geeft de psalm zelf antwoord op. In de voorafgaande verzen ging het immers over een redeloos mens, een dwaas, over de goddeloze, bedrivers van ongerechtigheid, vijanden van God. Het zal duidelijk zijn: zij zijn het tegenovergestelde van de rechtvaardige.

De rechtvaardige is een [dia11] dadelpalm die zal uitspruiten, groeien als een [dia12] cederboom. Beide zijn bomen die spreken van rijke vrucht, sierlijkheid en hoogheid.

Ok: zij groeien niet zo snel als het onkruid dat de grond in *no time* overwoekert (vers 8). Zij schieten vooral op in de hoogte! *Gij o Here zetelt in de hoge voor eeuwig* (vers 9) – die bomen wijzen daarheen: omhoog, zij groeien naar God toe en dragen rijke vrucht.

Hoe kan het dat die bomen groeien, omhoog schieten, vrucht dragen?

Dat hangt samen met de grond waarin zij staan.

Zij zijn geplant in het huis des Heren, groeien in de voorhoven van onze God.

Het wordt nog iets duidelijker en mooier als je een beetje anders vertaalt (wat gezien de tekst mag). In plaats van *geplant* mag je nl ook zeggen: *overgeplant*.

In Ezechiël 17:22,23 lezen we van het volk Israël dat in ballingschap is: [dia13]

Zo zegt de Here HERE: Dan zal Ik zelf van de top van de hoge ceder (een twijgje) nemen en dat in de grond zetten; van de bovenste der jonge takjes zal Ik een twijgje plukken en Ik zelf zal dat planten op een hoge en verheven berg; op de hoge berg Israëls zal Ik het planten, en het zal takken dragen, vrucht voortbrengen en tot een prachtige ceder worden.

Hier zie je heel mooi de tedere en zorgvuldige activiteit van de Here: Hij plant een twijgje, Hij zet

het in de grond. Een deel van Israël wordt overgepland, teruggebracht in dit geval uit ballingschap naar het land van de tempel. [dia14]

Zo is het met rechtvaardigen: groei en vrucht is geen gevolg van werken van jezelf, maar het komt doordat je door een Ander (God) bent overgepland. Rechtvaardigen aarden niet op een natuurlijke plaats, maar er is een sprong gemaakt: van de natuur naar het verbond. Rechtvaardigen zijn geworden wat ze zijn dankzij de Here Jezus Christus, die hen rechtvaardig gemaakt heeft, die verzoening heeft gebracht tussen God en mens, waardoor er vrede is en vrijspraak.

Dat vooral: het bestaan van de rechtvaardige rust niet in wat hij of zij zelf doet, maar in wat Jezus Christus heeft gedaan. [dia15blanco]

Alleen, overgepland zijn betekent wel ook: ontworteling.

Dat zie je bij Israël: dat werd overgepland van Babel naar Kanaän. En dat wil zeggen: alles achter laten, al het veilige en vertrouwde.

De *status quo* (dat is: hoe het is, hoe het gaat, wat we gewend zijn) is niet langer oriëntatiepunt. Wie overgepland wordt krijgt een nieuwe richting, een nieuw fundament: overgepland *naar het huis van de Here!*

Je aardt nu in Jezus Christus!

En van daaruit kunnen rechtvaardigen van betekenis zijn voor zowel hen die nog leven binnen de *status quo* (mensen die alles per definitie bij het oude willen laten) als voor hen die daar bewust buiten leven (mensen die per definitie alles willen veranderen).

Want overgepland zijn betekent ten diepste ontworteld zijn aan de slavernij van dit bestaan.

Rechtvaardigen stijgen boven het betrekkelijke en gebrekkige van het hier en nu uit en wijzen op het volmaakte en eeuwige van boven, van God.

Nu kunnen rechtvaardigen oud worden, en ouderen rechtvaardig.

Immers: [dia16]...zij zullen in de ouderdom nog vrucht dragen, fris en groen zullen zij zijn...

Wat is dat een bemoedigende tekst bij het ouder worden!

Ook als je oud bent, of misschien: *juist* als je oud bent, kun je vrucht dragen.

Even terug naar de boom: wat kunnen oude bomen mooi zijn! Geweldige stammen en kruinen.

Wat een takken en bladeren. Indrukwekkend, hoog oprijzend! En wat een vrucht kan zo'n oude boom geven. Dat weten de kinderen wel: onder welke bomen liggen in de herfst de meeste kastanjes, eikels en beukenootjes?!

[dia17] Als oudere ben je nog niet uitgeteld! Welnee, je kunt vrucht dragen!

[dia18] Dat is een *bemoediging*, en tegelijk een [dia19] *uitdaging*: zorg ervoor dat je vrucht kunt dragen, zorg ervoor dat je fris en groen blijft. Hoe?

Allereerst en vooral door te wortelen in de grond van het huis des Heren, te aarden in Christus.

Zonder beeldspraak: door dicht met en bij de Here te leven, veel in de bijbel te lezen, Gods Woord in uw hart en op uw lippen. Door veel met God te praten, te bidden. En zo omhoog te groeien naar God, heen te wijzen naar Hem.

En tegelijk door niet weg te kruipen in een hoekje, op een veilig eilandje, in het museum van al het mooie dat geweest is en zo goed was. **Nee: u leeft nu!** En dan is het belangrijk *feeling* te houden met de tijd waarin je leeft. De tijd waarin uw kinderen en kleinkinderen opgroeien. Een nieuwe generatie. Wat is nu belangrijk? Waar hebben ze het over? Waar vullen ze hun tijd mee? Wat zien ze? Wat horen ze? Welke keuzes moeten ze maken?

→ Als u nu nog van betekenis wilt zijn, dan is uw taak, uw opdracht: fris en groen zijn!

Wat ik zie en merk is dat ouderen het isolement waar ze in zitten soms alleen nog maar groter maken. En daar wil ik u vandaag graag voor waarschuwen en bewaren.

- Je maakt het isolement groter door bijvoorbeeld altijd maar te klagen, over je gezondheid, over hoe het in de wereld en in de kerk gaat. Klagen.

Is er dan niks te klagen? Mag je dan niet klagen?

O zeker wel. Alleen: doe dat niet als er anderen bij zijn. Klaag uw nood aan de Here, leg het bij Hem neer. Mensen worden er op een gegeven moment zat van – en komen niet meer...

- U kunt het isolement groter maken door te schamperen en minachtend te doen over *die jeugd van tegenwoordig* en dat het allemaal zo slecht gaat vandaag de dag. De bijbel zegt zelf al (Prediker 7:10) [dia20] - *Zeg niet: Hoe komt het dat de vroegere tijden beter waren dan deze? Want niet uit wijsheid zoudt gij aldus vragen.* Mensen komen niet om te horen dat het vroeger beter was, zij willen weten hoe het nu moet. [dia21]

- U kunt het isolement ook groter maken door wat u zelf altijd gedaan hebt en uw eigen mening tot norm te verheffen. Zeg maar door de *status quo* te koesteren. En met alles wat maar even anders gaat bent u het niet eens, en u verzet zich daar tegen. Maar net is er al op gewezen dat een rechtvaardige dat overstijgt, die is bevrijd van de slavernij van dit bestaan...

→ **Nee, wanneer u werkelijk als oudere ook nu nog van betekenis wilt zijn, dan is uw taak, uw opdracht: fris en groen zijn!**

Daarom is het thema van deze dienst een oproep: [dia22] gelovig *flexibel* zijn.

Allereerst gelovig, dat staat voorop, dat is basaal: geplant, overgeplant in het huis des Heren. Geloof doortrekt alles, je hele bestaan. De mensen om u heen moeten merken dat U het Woord van God ademt. Dat U diepe eerbied hebt voor de Here en voor zijn Woord, de bijbel. Moeten merken dat God levende werkelijkheid voor u is.

En daarom zouden we het wat minder over onszelf moeten hebben en wat meer over onze Heer en God! Alleen zo kunt u een levende heenwijzing zijn!

Dat als eerste: gelovig. En daarna: flexibel zijn, fris en groen. Niet vastgeroest, krampachtig. Maar vitaal, energiek, bij de tijd.

Met flexibel bedoel ik niet: water bij de wijn doen, het allemaal niet te nauw nemen.

Zowel jong als oud past gehoorzaamheid aan de God die het beste met ons voorheeft en die, als wij samen doen wat Hij vraagt, ons ook bij dat beste brengt.

Alleen: de wil van de Here is niet hetzelfde als uw wil of mijn wil. En Gods normen vallen niet samen met wat wij gewend zijn of wel prettig vinden.

Jong en oud moeten samen in de actualiteit van het leven steeds opnieuw zoeken naar de wil van God.

En dan kunnen vormen veranderen, maar de waarheid van God en zijn Woord blijven staan.

Ik zeg nadrukkelijk: **in die zoektocht naar hoe wij hebben te leven kunnen ouderen niet gemist worden.**

Daarom is het kortzichtig en schadelijk als ouderen buiten spel worden gezet of zichzelf buiten spel zetten. We hebben elkaar nodig. We moeten naar elkaar luisteren. We zullen samen leren wat God wil. Dan hebben jongeren nodig dat ouderen ook echt ouderen willen zijn! En zich ook nog inzetten voor de gemeente, voor de mensen om hen heen, familie en in de buurt, met de prachtige levenswijze gaven die ze vaak hebben. Want ik vermag niet in te zien waarom een 70-jarige wel koningin kan zijn, maar geen ouderling...

[dia23] En vergis u niet: om invloedrijk te zijn is het niet noodzakelijk een flexibel *lichaam* te hebben – dat lijf kan oud en versleten zijn, gekluisterd aan rolstoel of bed. Zelfs als u niets meer kunt bewegen, kunt u nog wel bidden. En het gebed van een rechtvaardige vermog veel!

En wat spreekt meer dan dat juist zo'n afgetakeld lichaam heenwijst naar de eeuwigheid, naar dat wat nooit vergaat, naar God.

Want dat is het doel van fris en groen zijn: [dia24] *om te verkondigen dat de Here waarachtig is, mijn rots, in wie geen onrecht is.*

Geef dat stokje door! En blijf het doorgeven, juist ook op uw oude dag.

Wees groen en fris en zo van betekenis!

Amen